

vedel, da ni bil Kristus ničesar kriv, kar se mu je očitalo, toda vedni klic: križaj ga! — ta ga je premamil in zato ga je prepustil judom v križanje.

Mi imamo v tem le eno tolažbo, v tem, da ima laž kratke noge in da je resnica močnejša od laži. Slov. ljudstvo ne sovraži nikogar, najmanj pa poštenih Nemcev in torej pričakuje lahko od njih, da posvetijo ti kedaj sami kričačem, ki tako hudo grde počteno ime Nemcev ter jih potisnejo, kjer je njih mesto. — v kot. Prej ali slej izgodi se to gotovo in tedaj bode za nas in za nje, za nemško in slovensko ljudstvo vesela sprava — častno ustajenje.

Klic za versko šolo.

Vitanje, sredi meseca marcija 1888.

Za krščansko šolo so se tudi tudi po naši župniji, po kmetih, kakor tudi v trgu, podpisovali mnogoteri posestniki. Ljudstvo živo čuti potrebo, naj ne podučuje le duhovnik 2 uri na teden v krščanskem nauku, temveč naj podpira ta nauk tudi učitelj ob svojih urah. Ne vemo toraj, kako je mogoče, da se, kakor čujemo, taki dolžnosti upirajo nekateri učitelji. Graški knezoškof so k malu potem, ko se je nova šolska postava vpeljala, o krščanski izreji mladine v tej novi šoli blizu tako-le pisali: „Vzemi sod jesiha in vlij va-nj 2 kupici vina; jeli, jesih bo ostal vendar-le jesih? Tako tudi zdajšnja šola; akoravno katehet vlije na teden nekoliko krščanskega nauka v srca mladine, šola ostane vendar-le nekrščanska“.

Tukajšnji občinski zastopi: v Ljubnici, Paki, Doliču, Breznu, na Kozjaku in v Skomrah so pa odposlali lastne prošnje državnemu zboru, v katerih zahtevajo „spremembo šolske postave v tem smislu, naj se mladina na podlagi maternega jezika v krščanskem duhu podučuje“. Tote prošnje so podpisali v prvih peterih občinah s svojimi župani vred vsi občinski odborniki; le v Skomrah jo je podpisalo izmed 12 odbornikov z županom vred 9 odbornikov. Jako zanimiva je tudi sledeča izjava, katero je poslalo izmed 10 udov Vitanjskega šolskega sveta petero državnemu zboru:

Izjava.

V seji krajnega šolskega sveta v Vitanji, dne 5. febr. 1888 se je nam podpisanim udom po odhodu g. kateheta dala v podpis neka pola v nemškem jeziku, ne da bi se nam bilo povedalo, da je to protest zoper nameravano versko šolsko postavo. Podpisali smo torej ne vedoč, da smo s svojim podpisom glasovali za brezversko šolo. Pozneje pa smo izvedeli, da se je po nemško-liberalnih listih naznanilo, da je šolski svet v Vitanji soglasno oporekal novi verski šolski postavi. — Pristaviti nam je, da

ta šolski svet šteje skupaj deset udov, po odhodu g. kateheta nas je bilo skupaj še devet.

Nas petero podpisanih udov, s tem slovesno izreka, da se nikakor ne zlagamo s tem protestom, ki se je oddal tudi v našem imenu, temveč kakor smo že tudi vsi na drugih prošnjah za versko šolo izrekli, še enkrat slovesno izjavljamo:

Mi želimo, hočemo in tójamo, da se šolska postava tako spremeni, da se bo naša krščanska slovenska mladina podučevala v šoli v krščanskem dubu in v slovenskem jeziku.

Vitanje, dne 13. marcija 1888.

Florijan Jeseničnik,	zastopnik občine Brezen,
Franc Maucher,	„ „ Ljubnica,
Jurij Jeseničnik,	„ „ Paka,
Ignac Jeseničnik,	„ „ Dolič,
Luka Kotnik, župan in	„ „ Skomre.

Gospodarske stvari.

Vse dobro, domače najbolje.

V novejih časih se piše veliko gledé vzboljševanja zemljišč in marsikateri nasvet in veliko naukov ni za to, da jih človek bere, potem pa dela, kakor poprej, po starem kopitu. Nove potrebe terjajo, da si poišče tudi novih poti, naj jim ustreže ali naj jih odbije.

Pri teh nasvetih je le to eno hudo, da je človeku skorej vselej seči v žep. To je gotovo ali bode v resnici po njem bolje na zemljišči, to pa še ni gotovo. Mi se torej ne čudimo, če se človek, posebno, ko je denar čem dalje, tem reji, dobro premisli, predno se za kaj odloči, česar še ne vidi ali še ne pozna iz lastne skušnje. Zoper to premišljevanje nimamo torej ničesar, toda tega prosimo naše bralce, naj se premislijo vselej na dobro. Dnes sicer nimamo novega nasveta. O stvari, na katero jih opomenimo dnes, smo že pisali večkrat. Gotovo so naše besede že tudi marsikje dober sad rodile, vendar ne še povsod, ne pri vseh naših gospodarjih.

V mislih imamo gnoj in gnojenje zemljišča. Gnoj je zemljišču potreben, brez njega ni pridelka ne na polji, ne v goricah, pa tudi ne na senožetih. Umni gospodarji imajo torej veliko skrb za-nj ter se jim ne zdi celo denarja škoda; če ga ni dovolj doma, kupijo si ga celo. Dobi se že tudi gnoja za denar, umetnega gnoja. Dober je ta in za nekatere reči celo potreba, toda — domači je bolji. Dokler in kakorkoli si ga pridelaš na domu, stori to in zašni skrbeti za-nj že pri gnojnici. Le-ta je v resnici izvrstno gnojilo in večna škoda, če nam odteka kraj cestá ali še celo čez nje. To je velika izguba za kmeta in grdo je za občino, v kateri se še tako godi z njo.

Dopisi.

Gnojnice obdržati doma, na dvorišči, to pa že ni le Bog zna, kaka težava. Ako se napravi kje blizu živinskega hleva precej globoka jama in če se obdela znotraj z ilovico, ostane ti gnojnica v jami in kedar ti je ljubo, lahko jo spraviš na polje ali na senožeti. Jama se pokrije z močnimi deskami in napelje se va-njo gnojnica. To se stori kar na ravnost iz hleva in to po žlebu, ki se napravi doma brez posebnih stroškov.

Pokrije se jama nekaj za to, da se ne izgodi kaka nesreča, nekaj pa za to, da ne izpuhti iz njih amonijak, ki je najboljše redilo za mlado silje. Jamo lahko izprazniš, kedar je polna ali kedar te je volja ali kedar jo imaš kam zapeljati. Sod ti služi za to najbolje, ker je lehek za rabo in tudi sicer ročen. Pri tem pa pomeni, da ne spraviš same gnojnice na polje ali na senožet, kajti ona je premočna in ti tako utegne biti bolj na škodo, kakor na korist. Za to jo kaže zamočiti z vodo, če je vreme suho. Ako se pa napelje v dežji, je še bolje, kajti tako se razleze po celem polji bolj enako.

Rabi se gnojnica skorej pri vseh rečeh z velikim pridom. Na travnikih in pašnikih vničuje gnojnica mah in travnim koreninam daje moči, da veselo rastó. Tako imaš dvojen dobiček od nje in kaj pomeni lepa senožet v naših dneh, vemo dovolj, saj človek ne spravi skorej ničesar več v denar, če ne živine in to klavne. Ali za-njo je treba dobre krme in zdrave. Oboje pa pospešuje dobro gnojilo — gnojnica.

Tudi mlado drevje na vrtu in sploh sadno drevje kaj rado pije po svojih korenincah gnojnico va-se. Ako mu je torej daš, ne bodeš na izgubi, samo ne prilij mu je prebliza debela ali pa premočne, kajti takrat bi ti poparila drevo, ne pa, da bi ga pokrepila. Kjer je peščena zemlja, tam je gnojnica kakor na svojem mestu, kajti taki zemlji stori mokrotni gnoj, torej gnojnica kaj dobro.

Kdor ima gnojišče na suhem ali kedar ni dalje časa dežja, stori gospodar dobro, če ga polije z gnojnico. Tako ga obdrži v moči in ni se mu bati, da mu splesnjuje. Dobro pa je, če potrosi na gnojišče mavca ali gipsa brž, ko ga polije z gnojnico. Tako obdrži v njej amonijak in torej nekaj, brez česar ni nobeno gnojilo veliko vredno. In to pa je tudi uzrok, zakaj da se svetuje, naj se gnojnica ne hrani dolgo časa v jami, ampak naj se zvozi, čem prej je mogoče, na vrt ali travnik ali kamor jo človek nameni. Vse povsod stori dobro, samo čez cesto ali kraj ceste — tu ni za njo prostora.

Sejmovi. Dne 3. aprila v Artičah, pri sv. Lenartu v slov. gor. v Ljutomeru, v Rogatci pri Mariji Snežni, v Šoštanji, v Podčetrtku in na Gori. Dne 4. aprila na Vranskem in dne 5. aprila v Radgoni.

Iz Št. Jurja ob juž. žel. (Svarilo.) Začetka marca so hodili po naši okolici trije židovi ter so prodajali kmetijske stroje. Pa sad teh hebrejcev se je že pokazal — če tudi ne prevesel; od raznih strani se slišijo pritožbe. Za zdaj hočemo objaviti le en slučaj, pa ta naj bo našim kmetovalcem v svarilo. J. R. iz P. je kupil stroj (mašino) za rez potem ko so ga omenjeni hebrejci pol tretjo uro nadlegovali — za 80 gld. in sicer tako, da dobi strojen mesec na poskušnjo, ter ga plača v dveh letih brez obresti. Premalo pa je pomislil, ko je agentom kar podpisal menjico (Wechsel) za „mašino“, katere še videl ni, je ni prejel, še menj pa jo je poskusil. V kmetovo začudenje pa se došli dopis vse drugače glasi, kakor je bilo pogovorjeno. „Eine Futterschneide-Maschine Nr. 27 12“ breit fl. 80.—, Zinsen und Stempel fl. 3.50 zahlbar bis 1. März 1889 in Wien gegen Wechsel, den wir schon besitzen“. O enmesečni poskušnji tu ni govora. Dolžni kmet pa je na tovarno (fabriko) odpisal, da so se pogodili za enmesečno poskušnjo, in plača se še le v dveh letih brez obresti. Ker pa se mu fl. 3.50 zdaj za obresti računni in se tovarna sploh ne drži dogovorjenih pogojev, on (kmet) stroja ne vzame in prosi, naj se mu menjica nazaj dá. Tovarna pa na to tako odgovarja, da že spremeni plačilni obrok, tudi kupno ceno spremeni, accept (menjico) pošlje nazaj, obresti pa dobrovoljno odpusti; zaradi plačilnih obrokov, da se hoče s svojim agentom posvetovati; potem pa bode mašino, katero še zdaj na Dunaji ima, doposlala ali pa bode menjico vrnila. Poskušnja na en mesec se dovoli in se mašina more zamenjati, če bi ne bila rabljiva. J. R. pa mašine noče vzeti, ter zahteva podpisano menjico nazaj. Tu se vidi, da ima naše kmetstvo prebivalstvo veliko preveč zaupanja proti tujcem. Od njih kupuje po visocih cenah, podpisuje menjice za reči, katerih še ni vidilo, ter se tako preda samovolji tujcev. — Mašina se torej da le zamenjati, če ni za nič — to je čudno tolmačenje za poskušnjo, — kup pa ne gré nazaj. V „garantiescheinu“ pa se pravi, da je stroj last tovarne, dokler ni poplačano popolnoma. To bi utegnulo v posameznih slučajih za kupce imeti škodljive nasledke. V takošnjih kupčijah torej le previdno!

Iz Čadrama. (Razne novosti.) [Konec.] Naberali so se v preteklih dnevih zopet udje za društvo sv. Mohorja in akoravno je zdaj najslabši čas za denar, vendar se je za vsem pri nas in pa po celej dekaniji več udov oglašilo, kakor še pr. l., toda morajo farni poverjeniki biti to v dvojnem pomenu večkrat za dve tretjini udov in še več. — Pri nas smo pa še posebno naberanje imeli in sicer za nesrečne